

HARUTÍÐINDI 2004

Um harusøguna í Nólsoy frá byrjan og fram til í dag

Harutíðindi

Harutíðindi er eitt blað, sum Jens-Kjeld Jensen eigur hugskotið til. Hann heitti á harumenninar Kristin Holm og verson hansara, Rene Hansen, um at fáa eitt slíkt blað upp at standa. Og av tí at eg sjálvur havi royndir innan blaðøkið, varð eg drigin inn í verkætlanina.

Hugskotið er frálíkt, tí um bara nøkur heilt fá ár er alt gloymt um, hvussu alt byrjaði aftur við haruveiði í Nólsoy.

Vit hava roynt at lagt okkum eftir, at fáa sum mest við av allari harusøguni, og vit hava fingið at vita, at hara fyrri fyrstu ferð varð slept upp í Nólsoy mitt í 1920-unum.

Vit hava eisini fingið at vita, at fyrsta haruveitslan í Nólsoy var hildin í 1929. Hetta árið var fyrsta árið, at haruveiða fór fram í Nólsoy. Árið eftir, í 1930, varð eisini skipað fyrri haruveiði, men tað gjørdist samstundis eisini seinasta árið, at skipað haruveiða fór fram.

Onkur hara er uttan iva skotin í Nólsoy eftir hetta, men tað hevur verið onkur einstaklingur, ið kanska hevur havt byrsu við sum ræktingarmaður.

Fleiri royndir hava verið gjørdar at sleppa upp harur í Nólsoy, síðani haran gavst at nærast síðst í 1930-unum. Erland Poulsen og bróður hansara Gunnar royndu eins og Jákup í Válinum gjørdi. Onga ferð komu harurnar fyrri seg.

So vónirnar vóru ikki tær bestu, tá Hergeir mitt í 1990-unum tók stig til at seta harur út einaferð enn. Men vit hava síðani sæð, at harurnar ikki bara komu fyrri seg, men tær stórtírvast, um ein so kann siga.

Hópurin av harum er til, og sjálvt um líkindini ikki vóru av teimum bestu í fjør, gjørdist árið til eitt satt metár. Smáar hundrað harur vórðu skotnar, og tað er nærum tvífalt meiri enn tað mesta, sum skotið varð frammanundan ein veiðidag.

Vit í blaðnevndini vóna, at hetta blaðið verður væl móttikið, og kann verða við til at varðveita og menna harustovnin her í Nólsoy.

Blaðnevnd:

Jens Kjeld Jensen.....tlf. 32 70 64
Kristin Holm.....tlf. 32 70 47
Rene Hansen.....tlf. 32 71 85
Leo Poulsen.....tlf. 32 70 12

Uppseting og prenttilgerð: Leo Poulsen
Prent: Dimmalætting

Stuðla blaðnum hava:

Nólsoyar Kommuna
Hagaparturin Heimara Helvt
Hagaparturin Borðan

Hergeir Jacobsen:

Tað var veiðihugurin ið fekk meg at seta út

Hergeir hevur gingið burtur í aðrar partar av landinum fyrri at sleppa á haruveiði. Tí hugsaði hann leingi um møguleikan, at royna at sleppa haru upp í Nólsoy, áðrenn hann endiliga tók stigið. Mynd: Jens-Kjeld Jensen.

Fleiri royndir hava gjøgnum tíðirnar verið gjørdar at sleppa harum upp í Nólsoy, men tær eru allar miseydnar. Erland og Gunnar og Jákup í Válinum royndu allir heilt frá 40-unum og upp í 60-ini at sleppa upp, men haran kom ongatíð fyrri seg.

– Eg var og tosaði við Erland, men hann gav mær lítlan vónir um, at nakað skuldi spyrjast burtur úr, tí roynt var so ofta við ongum úrsliti, sigur Hergeir.

Nógv kundi sostatt bent á, at hara fekst ikki at nærast í Nólsoy.

– Sagt var, at fór haran suður um Oksadalsrygg, fór hon suður at doyggja. Men tað passar ikki, tað síggja vit í dag, sigur Hergeir.

Hóast ringu vónirnar fór Hergeir kortini til hagastýrini at vita, um tey høvdu nakað ímóti, at hann slepti nakrar harur upp.

– Men har var leyst og liðugt beinan-

vegin. Tað var eingin, sum hevði nakað ímóti, at eg slepti nøkrum harum upp, greiðir Hergeir frá.

Hann tosaði eisini við bygdarráðið, hvørt teir vóru sinnaðir at rinda fyrri tað, sum harurnar kostaðu at keypa. 250 kr. var prísurin fyrri hvørja, og tað var alt í lagi, at kommunan bar tann kostnaðin.

– Tað gekk fínt, vit finga tær harur, vit skuldu brúka, sigur Hergeir.

Hergeir er íðin veiðimaður, og í sambandi við vinarbýarsamstarvið við Utomherten, var hann í Svøríki einaferð og veiddi elg. Hann var eisini burturi í øðrum bygdum á haruveiðu.

Var veiðihugurin so orsøkin til, at hann fór undir at sleppa harur upp?

– Ja, tað var tað so avgjørt. Eg vónaði, at tær fóru at koma undan, og tað sær út til at tað hevur hepnast, sigur Hergeir at enda í stuttum viðtali.

Richard Jacobsen:

Harar var væl móttikin í 1920-unum

– Eg og Hans í Nýggjastovu vóru uppvartarir til fyrstu haruveitsluna í Nólsoy. Hon var í 1929.

Hara er slept í Nólsoy fyrri fyrstu ferð mitt í 1920-unum. Tað var fróðarmaðurin Niels á Botni, ið slepti harur, sum hann hevði fingið frá Jens Reinert.

Nólsoyingar tóku væl ímóti haruni, dámdu sum heild væl, at hara varð slept. Teir einastu, ið vóru misnøgdir, vóru Borðumenninir, tí tá búði jú nógv fólk á Borðuni, og haran legðist í rótakáluni at eta røturnar. Og tað bleiv eyðvitað ikki so væl dámt.

Harurnar trivust rímliga væl at byrja við, og í 1929 var so fara at skjóta fyrri fyrstu ferð. Men vóru nógvir mans og skutu?

– Tað minnst eg ikki rættiliga, men uttan iva hava tað verið tað. Alt tað unga í hvussu er, tað, sum átti eina byrsu. Nokk so nógvir hava teir helst verið. Men eg minnst, at teir fingi nakrar og 30 harur hetta fyrsta árið, greiðir Richard frá.

Hesar harurnar vórðu so hongdar upp nakrar dagar, áðrenn farið varð at gera klárt til haruveitslu.

– Tað var eitt nokk so stórt stríð at gera harurnar til. At fáa øll skinnini av teimum, minnst Richard.

Mathilda í Geil var høvuðskokkur og stóð fyrri tilgerðini av matinum, men hon hevði sjálvandi onkran at hjálpa sær.

– Eg minnst, at hetta var fyrstu ferð, eg var uppvartari. Eg og Hans Poulsen, Hans í Nugga, vóru uppvartarar. Og so vóru konufólk aftrat, Julianna, Nanna og eg haldi Elvira mundi vera ein eisini, sigur Richard.

STÓR VEITSLA

Tá so alt var tilgjørt, var klárt til haruveitslu.

– Øll bygdin var boðin við, so tað mundu vera eini 150 fólk í veitslu. Hon var hildin í Avhaldshúsinum, og har bleiv ikki skonkt. So menn máttu útum at fáa sær upp í munnin, men tað gekk eisini, sigur Richard.

Aftaná var so føroyskur dansur, og so inn ímillum fekk harmonikan pláss, serliga tá ov nógvir av teimum gomlu

Richard er í dag 92, fyllir 93 í heyst. Hann er helst einasti eftirlivandi, sum veit nakað munandi at siga um harurnar í Nólsoy. (Mynd: Jens Kjeld Jensen)

vóru uttanfyri og smakkaðu sær á. Tá nýttu tey ungu høvið at lata harmonikuna spæla út til eingilskan dans.

Árið eftir, í 1930, var eisini skotið, og tá var veitsla eisini hildin, men hetta vóru einastu árin, at hara var skotin. Í hvussu er í skipaðum formi. Haran hevur tá trivist so mikið illa, at hon helst er minkað so mikið, at ikki loysti seg at skjóta longur.

– Møguliga hevur onkur einstakur maður havt byrsu við í hagan, men tað

bleiv ongantið nøkur skipað haruskjótning eftir 1930, sigur Richard.

Richard er føddur 10. august 1911, og fyllir tiskil 93 í heyst. Hann er helst tann einasti á lívi, sum veit okkum at siga so nógv um haruna í gamlari tíð.

Royndir hava verið gjørdar upp gjøgnum árin at sleppa haru, men hesar eru allar miseydnaðar. Ikki fyrr enn mitt í '90-unum bar til, og haran trivist nú í Nólsoy sum ongantið fyrr.

Snjóhara *Lepus Timidus*

Kelda: Jens-Kjeld Jensen og Hergeir Jacobsen

Í august 1855 vórðu 3 snjóharur sleptar á Kirkjubøreyni, og eru hetta fyrstu snjóharurnar, ið komu til Føroya tað menn vita um. Hesar harur vóru fangaðar á Krákerø í Oslofjørðinum.

Tað var Niels á Botni, sum í umleið 1925 hevði fingið nakrar harur frá Jens Reinert, sum síðani vórðu sleptar upp úti her í Nólsoy.

Sum nevnt aðrastaðni í blaðnum var Richard í Kongsstovu uppvartari við fyrsta haruballið í Nólsoy, sum varð hildið í 1929. Einar 30 harur blivu skotnar hetta fyrsta veiðiárið.

Longu árið eftir var haran minkað so mikið nógv, at 1930 gjørdist seinasta árið, at skipað haruveiða fór fram, inntil farið var undir at skjóta regluligt aftur í 1998.

Í fleiri ár vóru royndir gjørdar at sleppa harum upp, men illa bar til, og veturin 1978-79 doyði haran so endaliga út.

Veiðitíðin fyri harur er í Føroyum frá 2. november til 31. desember.

Hara gongur kviðin í einar 7 vikur. Í Føroyum leggur hon 3 ferðir um árið.

HARAN Í NÓLSOY

Veturin 1993-94 spurdi Hergeir Jacobsen seg fyri hjá hagastýrunum, um tey

høvdu nakað ímóti, at harur vórðu sleptar upp í Nólsoy, og øll trý hagastýrini søgdu seg einki hava ímóti tí.

Eitt lítið oyra var latið fyri harurnar av kommununi, og nakrir mans – eitt nú Hergeir, Karlot, Kristin og Rene – fóru undir at gera harusetur ymsastaðni á oynni.

Í 1994 kom so fyrsta haran til Nólsoyar aftur eftir at hon doyði út seinast í 1970-árunum. Hesi haru kom Jógvan á Argjaboða við. Hann greiddi frá, at haran varð fangað í Kirkjubøarhaganum í apríl tað árið.

Í 1995 læt Dánjal Petur Müller úr Kvívík tvær harur, og í 1996 ella '97 fangaði Hergeir tvær harur saman við Dánjal Peturi. Seinni kom Dánjal Petur við enn einari haru, so í alt eru 5 harur komnar úr Kvívík.

9. november 1996 sendi Martin Hansen úr Vestmanna eina haru út til Marnar á Skúr. Tá hevði hann nakrar vikur framman undan sent eina haru út til Sofus Eide, so í alt eru tvær harur komnar úr Vestmanna.

Jørleif Kúrberg hevur greitt frá, at hann gjøgnum árið 1996 fangaði triggjar vaksnar harur (eina í Kirkjubø og tvær í Havn) og ein unga, sum hann fangaði

við húsini hjá sær. Allar vórðu tær sendar til Nólsoyar.

Hetta vóru tó ikki fyrstu harurnar, sum komnar eru frá Jørleif Kúrberg. Í 1995 fekk Hergeir eina haru frá Jørleifi og í 1996 fekk Kristin Holm eina. So seint sum í 2000 og 2001 eru harur komnar frá Jørleifi og Karlot, ein hvørt árið.

Seinastu harurnar, sum sleptar eru upp í Nólsoy, komu frá Martin Hansen í Vestmanna. Áleið 28. desember 2003 og aftur 18. januar 2004 hevur Rene Hansen slept tveimum harum upp, sum komnar eru frá Martini.

Veiðitøl

í 1998 í alt 14 harur
í 1999 í alt 24 harur
í 2000 í alt 60 harur
í 2001 í alt 57 harur
í 2002 í alt 79 harur
í 2003 í alt 98 harur

Miðalvekt 2003: 2,765 kg.

Afturkomnir av haruveiði í fjør loysa menn byrðarnar av sær uttanfyri brandstøðina – sum vanligt er. (Mynd: J-K Jensen)

Jákup av Skarði á veg til hús við nøkrum harum. Í bakgrundini sæst greinskrivarin. (Mynd: Eirik S. Hansen)

Nólsoyingar á haruveiði:

Fyrstu ferð í 60 ár

Tað eru nú fleiri ár síðani, at haran doyði út í Nólsoy. Men seinastu fýra árinu eru harur aftur sleptar, og ein stovnur er rættiliga komin fyri seg. Seinasta leygardag vóru nólsoyingar so og skutu harur fyri fyrstu ferð í eini 60 ár. (Grein, sum stóð í Dagblaðnum 23. nov. '98)

Leygardagurin 14. november 1998 gjørdist ein hálvavegna søguligur dagur í Nólsoy.

Fyri fyrstu ferð í eini 60 ár skutu menn harur á oynni.

Hara hevur fyrr livað í Nólsoy, men tá oyggin er so lítil sum hon er, meta menn tað vera neyðugt at sleppa nýtt blóð upp 3-4 hvørt ár. Verður hetta ikki gjørt, doyir haran út av innavli.

Tað er uttan iva tað, sum er hent, men fyri fýra árum síðani tóku menn stig til at sleppa harur aftur. Tað var Hergeir Jacobsen, ið var undangongumaður, og í samráð við bygdarráðið var eitt oyra latið fyri hvørja haru, sum slept var.

Hesi seinastu árinu eru so eini 6-8 pør slept, og nú hevur eydnast at bygt upp

ein stovn, ið er væl fyri. Menn meta, at einar 150-200 harur liva á Nólsoynni í dag.

VÆL NØGDIR

Farna leygardag fóru menn so í hagan við byrsu. Átta mans vóru við, og úrslitið var 14 harur.

Hartil skal sigast, at skotið var mest sum bert í heimasta hagapartinum, Heimarahelvt. Hetta er umleið helvtin av oynni.

Av tí at hetta sum nevnt er fyrstu ferð í so mong ár, at hara verður skotin, fekst hópurin av royndum henda dagin. Menn vóru samdir um, at skipast skuldi øðrvísi fyri næsta ár.

Men sum heild vóru menn stak væl

nøgdir við dagin, og tó at talið bert gjørdist 14, so var hetta á góðari leið, tí framman undan var tosað um, at ikki átti at skjótast meiri enn einar 15 harur.

Nú ber so til at meta um, á hvønn hátt skjótingin ávirkar stovnin til komandi ár.

STOVNAÐ HARUNEVND

Afturkomnir gekk prátið sum vera man dúgliga, og skjótt var semja um at stovna eina harunevnd. Henda nevnd skal so gera ávísar viðtøkur, so skjótingin fram eftir fer fram undir vælskipaðum leisti.

Til formann í hesa nevnd var valdur fremsti stigtakarin, Hergeir Jacobsen, og hartil vóru vald umboð fyri teir triggjar hagapartarnar í oynni. Hagapartarnir eru Heimara Helvt, Miðan (eisini nevnd Junkarin) og Borðan, og fyri hesar vórðu valdir ávikavist Kristin Holm, Jógvan Thomsen og Ivan Holm.

Tosað varð eisini um, nær hara mundi vera skotin í Nólsoy seinast. Sum fólk duga at minnast hevur hetta verið beint fyri seinna kríggj, antin í 37 ella 38. Sostatt fyri einum 60 árum síðani.

So ikki kann sigast annað enn, at dagurin gjørdist ikki sørt søguligur fyri nólsoyingar.

lp

1998 var eitt royndarár og samstundis fyrsta árið, at skotið varð í "nýggjari" tíð. Skjúttarnir eru aftast frá vinstru: Hergeir, Jóannes, Terji og Kristin. Fremst frá vinstru: Leo, Karlót, Ivan og Hans Martin.

Í 1999 vóru skjúttarnir standandi frá vinstru: Hergeir, Eirik, Finn, Leo, Ivan, René, Sørin, Brian og Reidar.

Húkandi frá vinstru: Nicolaj, Búgví, Aksel og Jack.

Á myndini vanta Mikkjal og Kristin.

Í 2000 vóru skjúttarnir hesir standandi frá vinstru: Mikkjal, Jógvan Frýdal, Reidar, René, Beinir, Róin, Bjarni, Sørin, Hergeir og Benny A.

Húkandi frá vinstru: Kristin, Leo, Edmund, Finn, Ivan og Hans Martin.

Manningin í 2001 var standandi frá vinstri, aftara rað: Kristin, René og Mass Ingi.

Standandi fremra rað: Rani, Aksel, Leo, Brian, Reidar, Olfrid og Hergeir.

Húkandi frá vinstri: Beinir, Hans Andrias, Siggert, Gudmund I., Petur Hans, Bjarni, Mikkjal, Ivan og Edmund.

Skjúttarnir 2002 voru standandi frá vinstri: Julian Sonni, Gudmar, Aksel, Kristin, Róin, Benny M., Jógvan Frýdal, Gudmund J., Hergeir, René, Leif N., Leo, Jan, Torlakk, Mikkjal og Jens-Kjeld.

Sitandi frá vinstri: Terji R., Petur Hans, Bárður J., Beinir, Siggert og Ivan.

Higartil størsta manningin til haruveiði. Standandi aftast frá vinstri: Gudmund I., Jógvan Frýdal, Gudmar, René, Olfrid (við keppi), Leo, Peter, Kristin, Jens-Kjeld, Hergeir, Mikkjal og Leif N.

Húkandi frá vinstri: Jákup, Tommy, Brian, Eirik, Jón (næstan fjaldur), Ivan, Karlot, Sørin, Jóannes og Jóhann, sonur Rena.

Á myndini vanta Julian Sonni og Martin hjá Eyð.

Ein harudagur í Nólsoy

Ein túrur at skjóta harur er fyri nólsoyingar ikki bert spenningurin, sum liggur í sjálvari veiðini – tað er so sanniliga eisini sosiala samverði aftaná.

Eftir Leo Poulsen

Klokkan er farin av átta og veðrið er bara gott.

Eg stingi mær tvær fløskur av apollinaris niður í ryggsekkkin saman við einum súrepli og onkrum øðrum lítlum til matna. Sama veg fara ein pakki av patrónum, ein fetil – og ein lítill pisa.

Tað er næstan sum hjá Jákupi á Møn: Hann møddist eisini av mótbrekkuni og mátti styrkja seg.

Eg lati meg í styvlarnar og sleingi ryggsekkkin og byrsuna, sum eg av vælvild havi fingið lænt frá systursoni konuna – ein edilig byrsa, hálvautomatisk.

Havi gjørt meg væl út við patrónum, men eri sum vant bangin fyri at koma at darla aftaná. Tí sjálvt um hópurin av kiloum eru svunnin, so er kroppurin enn nakað tungur og konditióinin heilt út av lagi.

Ná, men har er einki at gera við tað, tað er for seint at hugsa um nú. Eg klamsi mær eina húgvu á skallan og so verður kósin sett móti brandstöðini, vanligu mótistaðnum.

Helt meg hava skilt á lagnum, at vit fara at verða væl mannaðir í dag. Og veðrið er sum nevnt ikki so galið.

Jú, har er longu onkur komin, síggi eg. Hugaligt er altíð at steðga á eina løtu og práta, og teir, sum skipa fyri, kunnu fortelja, at vit vera einir 25 mans at skjóta í dag. Tað ljóðar jú spennandi. Eg finni kassameistararnar og fáa gildið tær 200 kr. fyri skjótingina – so eri eg í hvussu er vísur í at sleppa við.

So er at finna útav, hvør skal fara hvar. Sum vant halda teir meiri tilkomnu seg heldur til at fara suður í Dalar, tað er fittligari í gongd, og so nýtist teimum ikki at fara so tíðliga.

Okkurt ljóst høvd hevur funnið útav, at vit í ár skulu ganga undir oynni suður á Hósmøl og síðani fara í tveimum bátum suður á Borðuna og haðani ganga heim aftur uppiá. Tað ljóðar fínt í oyrunum hjá mær, ið sum nevnt ikki havi heimsins bestu kondi.

So verður farið sjaggandi avstað.

Komnir út um Garðar verður aftur tingast um, hvør skal fara upp á oynna og hvussu nógvir. Eitt passaligt tal verður semja um, og teir, ið eru raskari til beinini fara so turnandi avstað. Vit aðrir

Onkur hevði fingið tað snilda hugskot at sigla av Hósmøl suður á Borðuna. Og tað kom væl við hjá teimum beindovnu. (Mynd: Jákup av Skarði 2003)

mugu so standa og bíða eina løtu, til hesir eru komnir niðaná, tí ikki ber til at fara travaljandi suður undir oynni og reka allar harurnar upp á oynna langt framman fyri monnunum omanfyri.

Tað gongur sum tað plagar suðureftir. Róp og garterilsi frá ovaru monnunum eftir teimum niðaru, tí teir ganga for skjótt. So er at steðga á og fáa linjuna at passa aftur.

Men tað gongur einki serligt. Tað tykist ikki at vera nógv harur, so vónirnar um eitt vala úrslit fyri dagin eru ikki stórar, nú vit nærkast Gjógvará.

Nú verður eitt sindur av forvirringi í. Summir vilja fara upp gjøgnum Gjógvará, meðan aðrir heldur vilja vera niðriundir og fara gjøgnum Skriðuna í Fjarðalíð. Loysnin verður tvíþýtt, so hvør ger, sum honum lystir.

Ná, men allir koma fram. Tað vil siga, at summir velja at fara í sjálvdrátti og ganga suður á Borðuna, og tað hóvar ikki teimum, ið fara í bátarnar.

Hesir leggja at beint heimanfyri Kergjóg, og so er at lossa alt viðføri, byrsur og ikki minst menn umborð. Men tað gongur sum eftir ánni og skjótt sita vit so í ro og mag og hvíla okkum, meðan vit lata motorarnar gera arbeiðið heldur

enn troyttu beinini hjá í hvussu er onkrum.

Tað varar ikki leingi, so leggja vit at í Stallinum og aftur at hondtera taskur og byrsur. Men eisini her gongur væl og vit seta okkum at tingast eitt sindur undir neystinum hjá Borðumonnunum. Summir nýta eisini høvið at leska sær ein bita og slökkja tostan.

So er at finna fram til, hvør gongur hvar heim eftir oynni aftur. Men eitt sindur av rumbli er í, tí menninir, sum fóru til gongu, fáast ikki at geva ljóð frá sær, so eingin veit, hvar teir eru.

Ná, tað er einki at gera við tað. Vit hyrsa okkum og fara síðani til gongu. Men skjótingin og garterilsi frá teimum, sum hava skotið suður á Borðuni hevur ført við sær, at eingin hara er at síggja nakrastaðni. Eitt verri skil. Haldi ikki, at ein einasta verður skotin á Borðuna hendan dagin.

Tað tekur ikki gott. Nú má bjargingin liggja uppi á oynni, skal dagurin ikki gerast eitt veiðivónbrot.

Sum vanligt havi eg hildið meg til og havi klórað mær framat at ganga uppi á oynni. Men sum eg kundi havt sagt mær sjálvum, so var tað alt for optimistiskt. Hinir menninir fáast heldur ikki at skilja,

Menn hvíla seg við ovara bassengið á veg til húsar aftur. (Mynd: Jákup av Skarði 2003)

at talan er ikki um nakra kapprenning, so tað varar ikki leingi, áðrenn eg verði noyddur at skáka undanbrekku, til eg at enda klári at halda meg uppi á Longubrekku heimeftir.

Tað er synd at siga, at nógvar harur koma fyri hjá mær. Onkur hendinga sløðist, men eg skjóti út av lagi skeivt, so ikki kemur nógv burturúr.

Men eg hoyri, at tað er sum við frontin longur uppi á oynni, so dagurin fer kanska at hildnast kortini. Hinir fáa vælsaktans meiri enn eg, ja, tað vóni eg, tí tá eg fari klórandi gjøgnum Breiðurók hongur ein einsamøll hara í fetlinum. Og úrslitið gjørdist ikki annað enn tað sama hjá mær.

Men hinir lata væl at. Og tá menn smoyggja byrðarnar av sær uttanfyri brandstøðina eru teir flestu ovfarnir av stóra talinum: 98 harur. Tað er næstan sum í sanginum: 600 liggja á sandinum deytt.

Nú er so komið til húsa aftur, og hóast tungliga gongdin ikki beinleiðis kann metast sum ein plága, so er einki at taka seg aftur í, at ein ógvuliga hugaligur partur liggur enn fyri framman. Stuttleikin í at viga og býta harurnar – og so ikki at forgloyma hugnaliga ábitið og flettingin.

Tað vísir seg, at samlaða talið av harumonnum er 24, men av tí at hin eini má skunda sæl til Havnar aftur, og hann kortini fær so nógvar harur, at hann legg-

ur ikki í at fáa nakað, verður býtt í 23 partar. Ella tað vil siga 22 partar, tí av einari ella aðrari orsök hava menn gloymt, at Martin hjá Eyð hevur verið við og skotið, so hann stendur eina løtu við sviðusoð.

Men tá avtornar hevur Martin fingið størsta partin, tí fleiri mans bjóða honum burturav av sínum parti.

So tað var skjótt klárt at sessast og maturin gagnaðist sum altíð sera væl.

Onkur røða varð hildin, ja, onkur helt enntá fleiri røður. Men ikki bar til at drýggja tað alt ov leingi út, tí flettingin lá framvegis og bíðaði.

Sum vant fekst hon eisini frá hondini, og menn kundu í klikum skinkla runt í ymisk hús. Reyðið mundi ikki vera tað minsta, nú ein slíkur rimmandagur var um at gerast søga. Eitt var tó ein troyst. Vit vita, at um eitt ár, so verður harudagur aftur í Nólsoy.

Einki er sum ábitið aftaná. Her høvundurin mitt á myndini í troyggju og við kolli á skalla – ikki serliga vælvant. (Mynd: Jana Holm 2003)

...og so er tíð til tað sosiala...

Hesa myndina tók Jens-Kjeld av veiðuni roktúrin í 2003. Hinar myndirnar á síðuni hefur Jana Holm tikið. Tær eru frá ymiskum árum síðani haruveiðan byrjaði aftur í 1998.

Tað skuldi verða kokkagildi hjá Rena, so meðan "onkur" fær upp í nevið, síggja Reidar og Hergeir eitt sindur ónøgdir út.

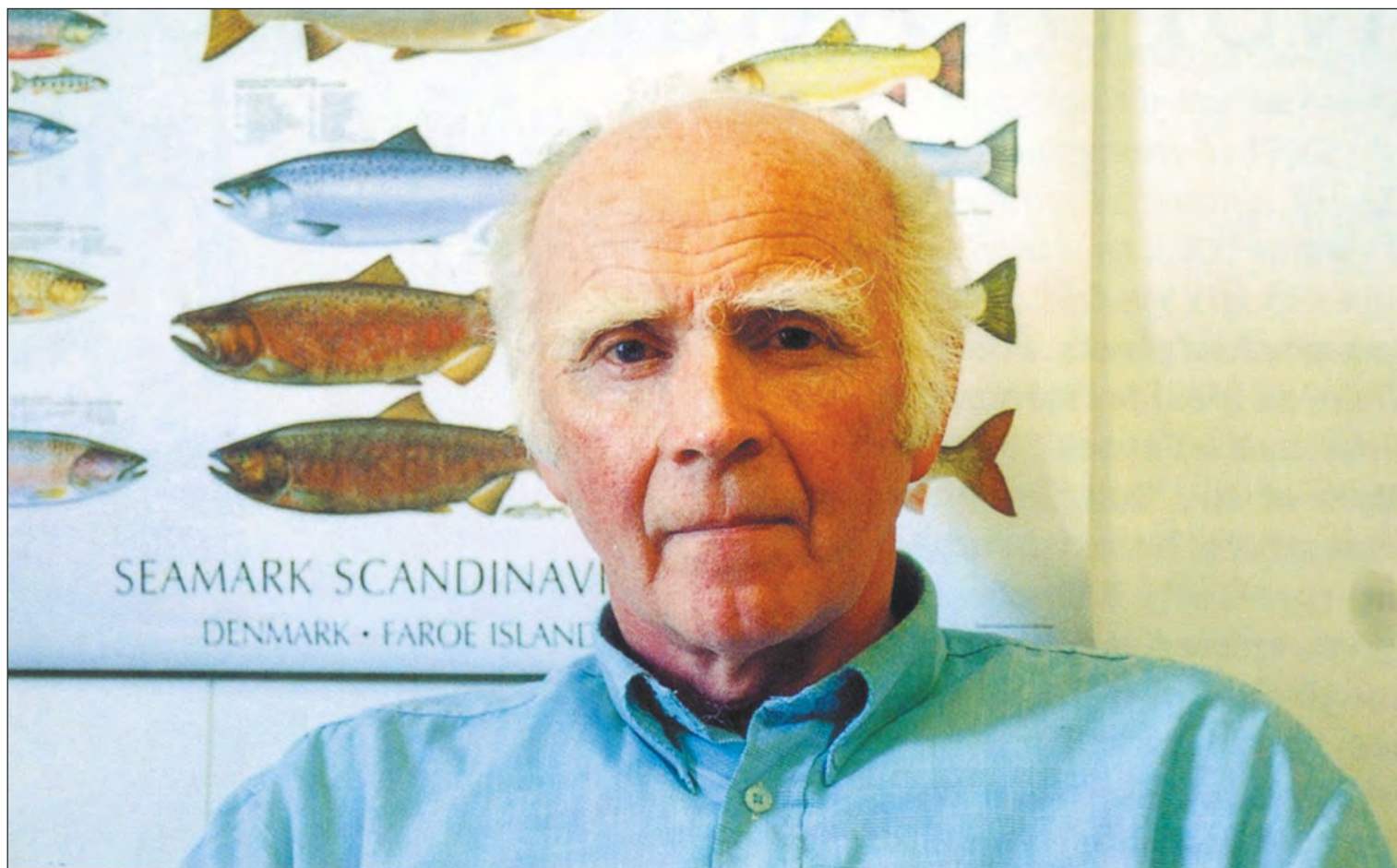
Ivan, Hergeir og Róin "trekkja upp á smílibondini", meðan Edmund bedýrar, hvussu nógvur hann fekk.

Bjarni smírist at Reidar'sa reypi, meðan Finn og Leo taka tað meira easy.

Kristin (og Krista), Beinir, Rene og við nakkanum til Benny hjá Lailu.

Teoretiskt kann haran nærast úr 2 upp í 3 mió. eftir 10 árum

Í áhugaverdari grein um harur, sum Andrias Reinert hevði í Viðskeranum í Dimmalætting 12. desember 1998 vísir hann eitt nú á, at haran nærast so skjótt, at eitt par eftir 10 árum teoretiskt er vorðið til 3.145.000 harur.

Tað er við haruni sum við fiskinum. Verður ikki tikin ein rímligur partur av stovninum, so doyrt burturav orsakað av mattroti. Stovnurin regulerar seg sjálvan, um ikki verður tikið av honum.

Hetta vísir Andrias Reinert á í áhugaverdari grein í Dimmalætting. Sama er við seyðinum, sum Andrias samanber harustovnin við. Verður seyðurin ikki røktur og tikin til sláturs, doyrt ein stórtur partur av sær sjálvum, tí ikki er nóg mikið av føði til ein ótálmaðan stovn.

Tað er tí til fánýtis, tá løgtingsmenn í eini roynd at verja haruna broyttu veiðitíðina frá at vera 1. oktober til 15. februar niður í 2. november til 31. desember. Hetta er tað sama sum høvdu menn gjørt av, at í staðin fyri at taka 100 lomb í einum haga, sum bar slíkt tal, ikki máttu taka meiri enn 50 lomb. Í eini kanska vælmeintari roynd at økja um tøkuna komandi ár hevði hetta bert ført við sær, at ein stórtur partur av lomb-

unum næsta árið høvdu doyð av føðitroti.

Men tað mest áhugaverda í greinini hjá Andriasi er kortini lítla roknistykkið, sum han setur upp, og sum vísir, at omanfyri nevndu pástandir eru sannir.

Hann tekur dømi í eini kanning gjørd á Gullholmen í Noregi, har eitt par av harum varð slept upp. Tað vísti seg, at hvør kvennhara í meðal eftir nøkrum árum legði 8 harur um árið. Við hesari vitan er ikki so trupult at rokna út, at tá fyrsta árið er farið, eru 8 harur um várið vorðnar til 32 harur um heystið. Tá ganga vit út frá, at harurnar leggja tríggið ferðir um árið og at býtið millum hann- og kvennharur er líka.

32 harur várið eftir verða tí til 128 harur um heystið. Við at halda fram við hesum útrokningum koma vit fram til, at eftir 10 árum er hetta eina haruparið vorðið til 3.145.000 harur. Men hetta er í teoriini. Í veruleikanum hevði stovnurin

regulera seg sjálvan soleiðis, at hann ongatíð gjørdist størri enn hagin megnaði at bera. Men áhugavert er hetta kortini.

Sama ger seg sjálvandi galdandi her hjá okkum í Nólsoy. Vit eru kortini kanska í einari meiri viðbreknari støðu av tí at oyggin er lutfalsliga lítil, og tí meta menn tað vera alneyðugt, at nýtt blóð verður slept upp javnan soleiðis, at stovnurin ikki skal blíva í vanda fyri at doyggja út – ella í hvussu er minka munandi – orsakað av innavli.

Men at stovnurin í Nólsoy trívist í besta “velgáende” hava vit prógv fyri alt tann stund at vit í fjør settu met í skotnum harum; skotnar vórðu nær um tvífalt so nógvar harur í fjør sum undanfarin ár – um vit meta saman við bert tann eina veiðidagin.

So lat okkum enda við at siga: Leingi livi haran – so vit kunnu skjóta hana!

VEIÐIÚTGERÐ

***Veiðiútgerðina fáa
tit frá okkum***

Patrónir:

***Eley Alphamax
3, 4, 5***

***Eley Magnum
3, 4, 5***

Byrsur:

***Remington
Pumpgun 870
ekspress***

***Remington
Pumpgun 870
Wingmaster***

***Remington 11-87
Hálvautomatisk***

Baikal (russisk) yvir/undir

Baikal (russisk) síðu/síðu

Magtech (brasiliansk) pumpgun

Sabatti (italiensk) einkult

P/F THOMAS DAM

N. Finsengøta 5 · Postsmoga 268 · FO-110 Tórshavn · Tlf. 355300 · e-mail: sportthd@post.olivant.fo